

[Zahle.]

draget ind i Forhandlingen af den højtærede Minister, at jeg mener, det er rimeligt at berøre det her. Det er et Forslag, som paa nogle Punkter imødekommer de Krav, som det radikale Venstre stiller. Det har Bestemmelser om Statsgarantiens Begrænsning og systematiske Afvikling, Bestemmelser om Underskuddets Dækning og Bestemmelser om Oprettelse af en Bank til Fremme af Likvidation og Støtte af Erhvervslivet. Paa disse Punkter maa vi altsaa føle os tiltalte af Forslaget. Derimod er der andre Punkter i det, vi ikke kan slutte os til, og vi maa deri savne nogle vigtige Grundbestemmelser, nemlig om Optagelse af Statslaan og om dertil svarende Dækningslove.

Disse Dækningslove er noget, vi lægger den allerstørste Vægt paa fra det radikale Venstres Side. Det hænger sammen med vore Ønsker om at tilvejebringe Soliditet i vort Erhvervslivs Forhold og vore Statsfinanser, for at efterhaanden Rentefoden kan bringes noget ned. Det er nemlig det radikale Venstres Mening, at den høje Renté, vi har her i Landet, er det, der tynger vort Erhvervsliv haardest. Især under den Krise, som nu allerede længe har trykket Landbruget, vort Lands Hovederhverv, er det netop den høje Rentefod, der virker saa slemt.

Derfor er for os Optagelsen af Statslaan og Vedtagelsen af dertil knyttede Dækningslove Betingelser, som vi nødvendigvis maa kræve opfyldt. Vi anser nemlig Talen om at forrente og tilbagebetale et Statslaan paa 150 Mill. Kr. indenfor en rimelig Aarrække med de allerede nu tilstedeværende Statsindtægter for urimelig. Det er vor Overbevisning, at noget saadant ikke lader sig gøre. Det er kun en Vigen udenom en Opgave, hvis Løsning er tvingende nødvendig. Det er naturligvis ikke behageligt for en Finansminister, der lige har skænket de største Formueejere i Landet 13—14 Mill. Kr. aarlig, at udskrive en ny Skat til Dækning af saadanne Laan; men selv om Medicinen er bitter, er Sygdommen nu saa farlig, at jeg tror, Finansministeren kommer til at finde sig i at tage Medicinen.

Det er ikke nødvendigt at gaa ind paa Enkeltheder i Forslag II, da det ikke er forelagt. Jeg skal kun gøre opmærksom paa, at i Bemærkningerne siger Ministeren, at det havde været Hensigten at forelægge Forslag II, men at man blev forhindret i at følge denne Plan, fordi der viste sig Vanskeligheder ved at fremskaffe tilfredsstillende Tilbud paa Tegning af Aktiekapitalen. Der foreligger slet ingen Redegørelse for, hvori

disse Vanskeligheder har bestaaet. Et kommende Udvalg maa søge Oplysninger derom, og det maa da vise sig, om Vanskelighederne har foreligget i England eller herhjemme, og om det, der — tør jeg sige er den almindelige Tro her i Rigsdagen, nemlig at det er den højtærede Finansministers Vægning ved at gaa med til et Laaneforslag, som har forhindret, at Aktiekapitalen blev tegnet, er rigtigt.

Hvad det af Ministeriet forelagte Forslag angaar, er det jo af minimal Interesse, da Handelsministeren ikke selv gaar ind for dette Forslag. Det er jo mærkeligt, at det Forslag, vi drøfter her, er forelagt af Handelsministeren, men er ikke det Forslag, Handelsministeren vil have igennem. Det er et højt mærkeligt Forhold, og dette gør egentlig Drøftelsen af Forslaget noget overflødig. Derved kommer ogsaa hele Forhandlingen til at svæve i Luften, fordi de Forhandlinger, som burde være afsluttet angaaende de finansielle Betingelser for en Nyordning af Landmandsbanken, inden noget Lovforslag forelagdes her, netop føres endnu, føres i Dag. Men naturligvis, medens Tiden gaar, kan vi lige saa godt tale om det Forslag som om noget andet.

Jeg kan ogsaa godt gøre nogle Bemærkninger om det. Dette Forslag indeholder først en Bestemmelse om at dele Banken i to Afdelinger. Jeg kan ikke begribe, hvorfor Banken skal deles i to Afdelinger, for Direktionen kan jo godt likvidere een Del af Banken, medens den fører en anden Del af Banken videre; og den Forskel, der bliver paa de to Dele, er ikke ret stor. Den ene Del skal likvideres, men den anden Del skal standse sine Forretninger om 3 Aar, saa der er ikke stor Forskel paa de to Afdelinger. Jeg synes derfor, at denne Deling er ret overflødig. Den eneste Forskel paa de to Afdelinger er egentlig, at den Afdeling, der skal fortsætte, altsaa endnu i 3 Aar kan arbejde paa Statens Risiko og maaske paaføre Staten Tab.

Der er jo to Betragtninger at anstille overfor en fortsat Drift af Landmandsbanken paa Statens Risiko. Nogle siger: Lad os fortsætte, saa tjener vi mange Penge ind, saa gaar det hele godt, og om en Aarrække har vi faaet Trøst for alt, hvad vi har lidt, og indtjent de Penge igen, som er tabt. Men den Erfaring, vi har hidtil, gaar jo ud paa, at jo længere Staten har Risikoen for Banken — ikke Ledelsen, for det har den jo egentlig ikke, den har Risikoen for Banken, medens Banken ledes af nogle private Direktører —, desto større bliver Statens Hæftelse. Saa jeg er da, i hvert Fald saa